

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਬੀਫੋਰ ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਚੌ. ਘਾਸੀ ਰਾਮ, - ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 32 ਆਫ 1949

ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ—ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ, ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ—ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼—“ਹਿਸਦਾਰਨ ਗਾਓਂ”, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ—ਕਿਸੇ ਅਲੱਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਭਾਵੇਂ “ਹਿਸਦਾਰ ਗਾਓਂ”—ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਜ਼ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1873 ਦਾ XIX) ਸੈਕਸ਼ਨ 146 -ਆਗਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1922—ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਅਤੇ 4(7)— ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ ਦੇ 1871 ਦੇ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਏ "ਹਿਸਦਾਰਨ ਗਾਓਂ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ (XIX) ਦੀ ਧਾਰਾ 146 ਵਿੱਚ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਹੈ। 1873), ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਗਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(7) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(i) ਵਿੱਚ "ਕੋਸ਼ੇਅਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। 17 ਫਰਵਰੀ 1923 ਨੂੰ ਆਗਰਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਫੋਰਸ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1915 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਟ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹਿਸਦਾਰ ਹੈ "ਹਿਸਦਾਰਨ ਗਾਓਂ" ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦਾ।

1946 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2649 (ਚੌਦਰੀ ਘਾਸੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਫਲਸ਼ੈ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, 22 ਦਸੰਬਰ 1948 ਦੇ ਦਿਨ। ਮਿਸਟਰ ਮਕਬੂਲ ਅਹਿਮਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਵਧੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 30 ਅਗਸਤ 1946, ਜਿਸ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁੱਲਾ ਚੀਮਾ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 1946 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਫ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. 11-8-1944 ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 2 ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। 31-8-1945 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਘਾਸੀ ਰਾਮ ਨੇ 1945 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 648 ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਸੀ ਅਤੇ 'ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼' ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਕਰੀ ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਗਰਾ ਅਤੇ ਅਵਧ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀ-ਰੁਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ 22-2-1915 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 984-ਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ 1-4-1915 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8, ਦਿੱਲੀ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ, 1915) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸੂਚੀ III) ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਪੀ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1901, ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਆਗਰਾ ਅਤੇ ਅਵਧ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਵੀ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 319/46 ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪਲਾਟ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

30-8-1946 ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ, ਘਾਸੀ ਰਾਮ ਮੁਦਈ ਨੇ ਧਾਰਾ 100, ਸਿਵਲ ਪੀ.ਸੀ.

2-12-1948 ਫਾਲਸ਼ੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਜੇ. ਨੇ 1946 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2649 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਸੀ ਰਾਮ ਮੁਦਈ 1946 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2649 ਵਿੱਚ ਫਲਸ਼ੇ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਆਇਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ:

"ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 4(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 (7), ਆਗਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਹਿਸਦਾਰਨ ਗਮ' ਸ਼ਬਦ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ 1871 ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਾਬਕਾ. ਪੀ. 1, ਭਾਵ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼, ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਹਿਸਦਾਰਨ ਗਮ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀ. 1, ਧਾਰਾ 4 (7), ਆਗਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 4 (1) ਵਿੱਚ 'ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਰਥ। ਇਹ ਐਕਟ 17 ਨੂੰ ਆਗਰਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ- 2-1923, ਜਦਕਿ ਪਿੰਡ ਸਲੀਮਪੁਰ ਨੂੰ 1-4-1915 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 72, ਯੂਪੀ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1901, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਮਹੱਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 64 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਫਲ, ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਮਹਿਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 160 ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸ਼ਬਦ "ਮਾਲਕ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ।

ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਹਿਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਜੋ ਧਾਰਾ 146 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1889 ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਹਿਸਾ-ਦਰ ਗਮ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। .

'ਸਫਦਰ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਦੇਸਤ ਮੁਹੰਮਦ', (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਨੇ "ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸਾਂਝੀਆਂ" ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਇਆ ਜਿਸਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਕੋਲ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ।

'ਦਖਨੀ ਦਿਨ ਬਨਾਮ ਰਹੀਮ-ਉਨ-ਨਿਸਾ' (1) ਵਿੱਚ, ਐਜ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਬੈਨਰਜੀ ਜੇ. ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਵਿਚ "ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ" ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਸੀ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XIX ਦੀ ਧਾਰਾ 146 ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਮਹਿਲ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਾਲੀਏ ਲਈ 1873. 1873 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ 146 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿੱਚ -- 'ਅਲੀ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਤਸਾਦੁਕ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ', 28 ਆਲ 124, ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਰਿਚਰਡਸ ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿੱਚ - 'ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਪੰਨਾ ਲਾਲ', ਏਆਈਆਰ 1924 ਆਲ 305, ਕਨੁਈਆ ਲਾਲ ਅਤੇ ਲਿੰਡਸੇ ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਉਹ 'ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹਿਸਦਾਰ ਮੌਜ਼ਾ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਦਰਅਸਲ, 'ਦਖਨੀ ਦਿਨ ਬਨਾਮ ਰਹੀਮ-ਉਨ-ਨਿਸਾ', 16 ਸਾਰੇ 412 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼' ਵਿਚ ਮੌਜ਼ੂਦ "ਹਿਸਦਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਹੈ। 1873 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. XIX ਦੀ ਧਾਰਾ 146 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ 'ਵਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਹਿਸਦਾਰ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2649 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਫਾਲਸ਼ੋ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਸੀ।

ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ 1949 ਦੀ ਲਾਗਤ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 32 ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।
ਵੈਸਟਨ, ਸੀਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |